

CRNA GORA
S K U P Š T I N A
Odbor za ljudska prava i slobode
Broj: 00-63-8/15-
Podgorica, 16. mart 2015. godine

INFORMACIJA
SA SASTANKA PREDSJEDNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
DR HALILA DUKOVIĆA I ZAMJENICE PREDSJEDNIKA ODBORA DR LJILJANE
ĐURAŠKOVIĆ SA ŠEFOM JEDINICE ZA CRNU GORU U GENERALNOM DIREKTORATU
EVROPSKE KOMISIJE ZA SUSJEDSKU POLITIKU I PREGOVORE O PROŠIRENJU
DIRK LANGEOM,
održanog 27. februara 2015. godine u Podgorici

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković i zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode dr Ljiljana Đurašković održali su sastanak sa šefom Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, Dirk Langeom.

Sastanak je održan 27. februara 2015. godine u Skupštini Crne Gore.

Pored predsjednika i zamjenice predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, sastanku su prisustvovali: predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje Zoran Jelić, poslanik Srđan Perić, generalni sekretar Skupštine Crne Gore Siniša Stanković, Angelo Longo iz Evropske komisije i Alberto Kamarata i Mladenka Tešić iz Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Na sastanku je razgovarano o obezbjeđivanju adekvatnog pristupa licima smanjene pokretljivosti zgradi Skupštine Crne Gore, kao i o realizaciji plana prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti ugradnjom odgovarajuće platforme.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je pozdravio predstavnike Evropske unije i poželio im ugodan boravak u Crnoj Gori, uz želju da se detaljno upoznaju sa aktivnostima koje je Crna Gora realizovala na svom evroatlanskom putu.

Generalni sekretar Skupštine Crne Gore Siniša Stanković je saopštio da je neophodno svim građanima obezbijediti adekvatne uslove u kojima nesmetano mogu obavljati svakodnevne aktivnosti, a pristup javnim institucijama i ustanovama je veoma važan radi zadovoljenja njihovih osnovnih potreba i prava. Istakao je da je u ovom trenutku teško naći prave razloge zbog kojih ranije nijesu realizovane obaveze koje se odnose na obezbjeđivanje pristupa licima smanjene pokretljivosti objektima u javnoj upotrebi, ali je izrazio nadu da će u narednom periodu, shodno Zakonu o uređenju prostora i izgradnji objekata, Skupština Crne Gore svoju obavezu realizovati. Podsjetio je da su se Vlada Crne Gore, Skupština Crne Gore i državni organi i institucije opredijelili da Direkcija za javne radove bude institucija koja će izvršavati obaveze u prilagođavanju državnih institucija za pristup licima sa invaliditetom. Izrazio je nadu da će vrlo brzo veliki broj organa državne uprave biti prilagođen za pristup licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.

Dirk Lange, šef Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju, navodeći da ne mora poslanicima da objašnjava značenje riječi demokratija i njenu važnost za narod, istakao je da je važno da svaki građanin

Crne Gore ima pristup zgradi Skupštine Crne Gore, kao središtu demokratije. Naglasio je da Skupština Crne Gore što prije treba da izvrši svoju obavezu, jer javne institucije treba da budu pristupačne svim licima. Nije dovoljno da postoje zakoni, već je neophodno obezbijediti njihovu adekvatnu primjenu kako bi građani osjetili konkretan napredak. Upoznat je da u ovoj oblasti postoji Zakon, Akcioni plan za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup licima smanjene pokretljivosti, sredstva opredijeljena budžetom, ali je građanima bitno šta je konkretno urađeno. Saopštio je da znaju da je teško uraditi mnogo stvari u ovoj oblasti, ali da bi običnim građanima pokazali značenje evropskih integracija moraju se realizovati obaveze i u ovoj oblasti.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je upoznao sagovornike sa osnovnim aktivnostima koje je Odbor realizovao u ovoj oblasti. Saopštio je da je i sam učestvovao na simulaciji kretanja uz pomoć invalidskih kolica koju je organizovala nevladina organizacija Centar za demokratsku tranziciju i tom prilikom je osjetio sa kakvim preprekama se suočavaju lica koja zbog smanjene pokretljivosti koriste invalidska kolica. Ocijenio je da je u unapređenju položaja lica sa invaliditetom urađeno mnogo, izmijenjeni su određeni zakoni, a ostvaren je napredak u oblasti inkluzivnog obrazovanja. Za poboljšanje položaja ovih lica važna je i promjena svijesti građana.

Predsjednik Odbora je naglasio da je Odbor za ljudska prava i slobode povodom obilježavanja 10. decembra- Međunarodnog dana ljudskih prava prošle godine organizovao Konferenciju na temu "Pristupačnost i lica sa invaliditetom" u Skupštini Crne Gore. Prethodno je Odbor zatražio Informaciju o dosadašnjim aktivnostima u vezi sa Akcionim planom prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti za 2014. godinu koju je dostavilo Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Po dostavljenim podacima nijedan od objekata za koje je Vlada Crne Gore izdvojila 400 000 eura nije do kraja završen, dok je za većinu, shodno zakonskoj proceduri, urađen glavni projekat i revizija tog projekta. Tom prilikom je saopšteno da će većina projekata biti završena početkom 2015. godine, a među njima i Skupština Crne Gore.

Podsjetio je da je Crna Gora stekla nezavisnost 2006. godine i naslijedila veliki broj problema, a ukoliko se sagleda realizovano u dosadašnjem periodu, može se ocijeniti da je urađeno mnogo. Ocijenio je da su osobe sa invaliditetom u Crnoj Gori sada vidljive i prihvaćene, što nekada nije bio slučaj. U prilog tome, podsjetio je na rezultate istraživanja po kojem se oko 60 % roditelja protivilo da njihovo dijete bude u istoj učionici sa djetetom sa smetnjama u razvoju, a nakon kampanje koju su realizovali državni organi u saradnji sa UNICEF-om, stanje se značajno promijenilo, pa je na kraju 2013. godine samo 20% roditelja bilo protiv inkluzivnog obrazovanja. Veoma je važno raditi na promjeni svijesti građana, što je nekad i najteže postići. U vezi sa pristupom lica sa invaliditetom objektima u javnoj upotrebi, Predsjednik Odbora je saopštio da nijesu problem novoizgrađeni objekti, već stari objekti koje je arhitektonski veoma teško prilagoditi. Jedan od takvih objekata je i Skupština Crne Gore, izgrađena prije više od 50 godina.

Zoran Jelić, predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je saopštio da se Odbor kojim predsjedava u značajnoj mjeri bavio ovom temom, sa posebnim osvrtom na obezbjeđivanje pristupačnosti Skupštine Crne Gore licima smanjene pokretljivosti. U decembru 2013. godine Odbor je održao tematsku sjednicu i tada uputio dopis Predsjedniku Skupštine i Generalnom sekretaru Skupštine sa zahtjevom da obavijeste članove Odbora u kojoj je fazi izgradnja pristupne rampe koja bi omogućila pristup licima sa invaliditetom zgradi Skupštine. Generalni sekretar Skupštine Crne Gore je u januaru 2014. godine obavijestio Odbor da su u toku tender i tenderska procedura i da očekuje da će se postupak relativno brzo završiti. Sjednica

Odbora održana 15. aprila 2014. godine takođe je bila posvećena pristupačnosti Skupštine licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom i zatražili su dodatne informacije koje, nažalost, nijesu dobili. Saopštio je da su tenderske procedure takve da ne dozvoljavaju da se ovaj posao dovrši do kraja.

Predsjednik Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje je saopštio da su predstavnici osoba sa invaliditetom uvijek prisutni na sjednicama Odbora kada se razmatraju predlozi zakona i druge teme koje se odnose na njihova prava. Istakao je da Odbor ima odličnu saradnju sa nevladinim sektorom koji štiti prava ovih osoba. Smatra da bi trebalo izmijeniti Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u dijelu koji se odnosi na Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, jer taj Zakon nije dao očekivane rezultate. Saopštio je da će vjerovatno sa nevladinom sektorom pokrenuti proceduru za izmjene i dopune tog Zakona, kako bi se stvorili bolji uslovi za zapošljavanje osoba sa invaliditetom. Naglasio je da novca u Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom ima, ali zbog rigidnog Zakona on se ne može koristiti za određene stvari koje su licima sa invaliditetom neophodne.

Zamjenica predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, dr Ljiljana Đurašković je saopštila da u Crnoj Gori postoji oko 60 000 osoba sa invaliditetom i ocijenila da se suočavaju sa brojnim preprekama. Osim arhitektonsko-tehničkih barijera, osobe sa invaliditetom se susreću sa nedostatkom taktilnih staza sa osobe sa oštećenim vidom, kao i sa nedovoljnim brojem zvučnih semafora. Istakla je da Odbor za ljudska prava i slobode posebnu pažnju poklanja rješavanju problema osoba sa invaliditetom i ima izuzetno dobru saradnju sa nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava ovih lica. Ukazala je na dobru i kontinuiranu saradnju Odbora sa NVO Savez udruženja roditelja djece i omladine sa teškoćama u razvoju "Naša inicijativa", kao i na saradnju sa institucijama koje se bave licima sa invaliditetom, među kojima su Centar "1. jun" u Podgorici, Zavod "Komanski most", Resursni centar za sluh i govor u Kotoru i dnevni centri za djecu sa smetnjama u razvoju. Složila se sa mišljenjem prethodnika da je dobro što je usvojen veći broj važnih zakona, ali je problem u njihovoj implementaciji.

Poslanik Srđan Perić je saopštio da lica sa invaliditetom učestvuju na sjednicama skupštinskih odbora, ali se suočavaju sa problemima prilikom dolaska na sjednice, jer nijesu u mogućnosti samostalno da pristupe zgradi Skupštine, već im je neophodna pomoć, čime se stvara za njih neprijatna situacija. Istakao je da kod svih političkih subjekata postoji spremnost da se stvore uslovi i ispune zakonske obaveze za puno ostvarivanje prava ove populacije, posebno kad je riječ o pristupu i boravku u Skupštini Crne Gore. Navodeći da nijedan od poslanika, koliko mu je poznato, nije lice sa invaliditetom, smatra da se mora poći korak dalje i djelovati u tom smjeru i ukazuje da je Pozitivna Crna Gora napravila prve korake u tom smislu. Izrazio je nadu da će Skupština uskoro biti među institucijama koje su obezbijedile pristup licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

Generalni sekretar Skupštine Crne Gore Siniša Stanković je saopštio da je nakon usvajanja Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata, Ministarstvo održivog razvoja i turizma pripremlilo Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti. Skupština Crne Gore ima Akcioni plan za jačanje zakonodavne i nadzorne uloge Skupštine kojim su, između ostalog, planirane posebne mjere za stvaranje uslova za pristup licima sa posebnim potrebama. Izrađena je tehnička dokumentacija za Skupštinu Crne Gore, a Direkcija za javne radove je uradila tehničku dokumentaciju za još nekoliko objekata koji su od javnog interesa. Prošle godine je Budžetom opredijeljeno oko 400 000 eura za stvaranje uslova za pristup javnim objektima za lica smanjene pokretljivosti, dok je

ove godine Direkcija za javne radove opredijelila oko 450 000 eura za dalje aktivnosti prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup licima sa invaliditetom. Generalni sekretar je informisao da je planirano da se Projekat za Skupštinu Crne Gore realizuje u dvije faze. Pored stvaranja uslova za nesmetan pristup Skupštini Crne Gore i korišćenje prostorija Skupštine, planirane su aktivnosti koje se odnose na obezbjeđivanje adekvatnog pristupa informacijama licima sa oslabljenim vidom, kao i stvaranje uslova za korišćenje tumača gestovnog govora za lica sa oštećenim sluhom.

Šef Jedinice za Crnu Goru u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i pregovore o proširenju Dirk Lange je zaključio da je pristup javnim ustanovama samo jedan od segmenata približavanja društva licima sa invaliditetom u cilju ispunjavanja njihovih osnovnih potreba. Potrebna je inkluzija ovih osoba i promjena svijesti društva, a tržište rada takođe ima jako bitnu ulogu, tako da je neophodno realizovati brojne aktivnosti kako bi se licima sa invaliditetom omogućio pravi status u društvu.

Nakon ovog sastanka, u EU Info centru je održan zajednički sastanak predstavnika Evropske komisije, Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, poslanika, generalnog sekretara Skupštine, predstavnika resornih ministarstava i nevladinih organizacija koje se bave zaštitom prava osoba sa invaliditetom, na kojem je predstavljen glavni projekat prilagođavanja zgrade Skupštine Crne Gore licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković